

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 356/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om utdragna förbrytelser mot Schengen-avtalet och den fria rörligheten i Europa i fråga om Finlands reserestriktioner samt om införande av ett grönt intyg för att tillåta resande

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 356/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Anne-Mari Virolainen/ saml:

Ämnar regeringen fortsätta att förhindra fri rörlighet mot EU:s samordnade tillvägagångssätt, och

kommer Finland att vidta åtgärder för att införa ett grönt intyg, liksom övriga EU-länder, som en del av det samordnade och hälsosäkra öppnandet av Europa?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt statsrådets beslut återinförde Finland gränskontroll vid de inre gränserna den 17 mars 2020 på grund av det allvarliga hot som covid-19-epidemin orsakat för Finlands inre säkerhet. Gränskontrollen vid de inre gränserna har fortsatt utan avbrott sedan dess. Innehållet i beslutet har ändrats och beslutets giltighet har senast fortsatt med ett beslut av den 17 juni 2021. För närvarande gäller beslutet fram till den 11 juli 2021.

Det primära målet med gränskontroll vid de inre gränserna har varit att förebygga att epidemin sprids och därigenom skydda människors liv och hälsa på det sätt som förutsätts i grundlagen och de internationella avtal som är bindande för Finland. Dessutom har den nationella kapaciteten för testning och sjukvård för covid-19 tryggats genom gränskontroll vid de inre gränserna. Beslutet iakttar förutsättningen i kodexen om Schengengränserna om absolut nödvändighet vad gäller gränskontroll vid de inre gränserna i förhållande till hur allvarligt hotet är.

Institutet för hälsa och välfärd har regelbundet lämnat expertbedömningar om covid-19-epidemi-läget och dess utveckling i olika länder till inrikesministeriet. Enligt den senaste bedömningen är incidensen i en del Schengenländer fortfarande något högre och i vissa länder betydligt högre än incidensen i Finland. Åtgärder som ska ersätta gränskontroll vid de inre gränserna förutsätter lagändringar som har beretts, men som fortfarande behandlas av riksdagen. På grund av detta och i syfte att förebygga spridningen av virusvarianter är det fortfarande nödvändigt att tills vidare fortsätta gränskontrollen vid de inre gränserna.

Den 30 mars 2021 skickade social- och hälsovårdsministeriet ett styrbrev till regionförvaltningsverken, kommunerna och samkommunerna om obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. I styrbrevet ingick en beskrivning av en handlingsmodell för bekämpning av smitta i gränsöverskridande trafik. Social- och hälsovårdens resurser räcker dock inte för att leverera covid-19-testning och hälsokontroller enligt handlingsmodellen då volymen av persontrafik ökar, varför riksdagen för närvarande behandlar en ändring i lagen om smittsamma sjukdomar för att förebygga att covid-19-smittor av utländskt ursprung sprids till Finland då trafikvolymer ökar. Det skulle krävas att personer som reser in i Finland har ett intyg i enlighet med EU:s digitala covid-19-intyg antingen om att personen vaccinerats mot covid-19, genomgått sjukdomen eller har ett negativt testresultat. Dessutom skulle personer som rest in i Finland utan intyg om vaccination eller genomgången sjukdom hänvisas till test efter inresan i landet.

Det är inte möjligt att fullt uppskatta den risk som följer av att gränskontrollen vid de inre gränserna upphör. Det är möjligt att förhindra risken smittor som sprids genom gränsöverskridande resor genom att använda hälsokontroller. Enligt de gällande riktlinjer som regeringen fastställt är det möjligt att slopa gränskontrollen vid de inre gränserna helt då vaccinationstäckningen bland den vuxna befolkningen har nått en tillräcklig nivå och epidemiläget är stabilt. Utifrån en bedömning om nödvändighet har det i samband med det senaste beslutet om inre gränser redan tillåtits att medborgare från länder i EU och Schengenområdet som fått en hel vaccinationsserie kan resa fritt till Finland. Behovet att fortsätta eller avsluta gränskontrollen vid de inre gränserna utvärderas regelbundet i samarbete med hälsomyndigheterna.

Kommissionen har utfärdat flera meddelanden och riktlinjer i anknytning till covid-19-epidemin och syftet med dessa har varit att säkerställa verkställandet av EU:s grundläggande rättigheter, det vill säga att den fria rörligheten för människor, varor och tjänster, samt möjligheten för EU-medborgare att återvända till sina hemland. Finland har iakttagit de rekommendationer som kommissionen meddelat till de delar som det varit möjligt med hänsyn till nationella särdrag, omständigheter och resurser. Åtgärder i EU- och Schengenländer har avvikit något från varandra och olika länder har infört handlingsmodeller med anknytning till karantän, testning och reserestriktioner.

Den 14 juni 2021 antog Europeiska parlamentet och rådet förordning (EU) 2021/953 om utfärdande, kontroll och godtagande av EU:s interoperabla digitala covidintyg för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin. Förordningen träder i kraft den 1 juli 2021 och enligt förordningen ska EU-länder ha beredskap att både utfärda och avläsa EU:s covidintyg senast den 12 augusti 2021.

I Finland blir EU:s covidintyg tillgängliga i tjänsten Mina Kanta redan i juni. Myndigheterna i Finland tar i bruk applikationen för avläsning av intygen i början av juli. Innehavare av intyg kan använda sin rätt att röra sig fritt inom EU. Intyget får dock inte vara en förutsättning för inresa i

landet eller en faktor som begränsar inresa. I praktiken befriar intyget dess innehavare från testning, karantän och övriga hälsosäkerhetsåtgärder som vidtas vid gränsen.

Helsingfors 23.6.2021

Inrikesminister Maria Ohisalo